

ძლიერი რეგიონი ძლიერი ქვეყნის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი განმსაზღვრელია.

უცხოური ინვესტიცია არის ნებისმიერი მატერიალური თუ ინტელექტუალური ფასეულობა, რომლის დაბანდება უცხოელი ინვესტორის მიერ ხდება სამეწარმეო ან სხვა სახის საქმიანობის ობიექტებში სამეწარმეო შემოსავლის (მოგების), სარგებლის ან სხვა ეფექტის მიღების მიზნით.

კაპიტალის უმთავრესი მახასიათებელი თვისებაა მფლობელისათვის მოგების მოტანა, ხოლო მისი გრძელვადიანი დაბანდება ანუ ინვესტირება ამ საშუალების გამოყენების ერთერთი ფორმა. საქართველოს რეგიონის განვითარებისთვის ჩადებული კაპიტალი, რომელიც სწორად უნდა იყოს გადანაწილებილი მომგებიანი იქნება, როგორც ინვესტორისთვის ისე ჩვენი ქვეყნის რეგიონების დონის განვითარებისთვის.

ქვეყანაში ეკონომიკის განვითარებისა და მისი სტაბილიზაციის შენარჩუნებისათვის უდიდესი მნიშვნელობა გააჩნია ცალკეული რეგიონების რეაბილიტაციის რეგიონული პროგრამების დამუშავებასა და მის რეალიზაციას, რომლის ხელშეწყობა სახელმწიფოს ძირითადი მიზანი უნდა გახდეს. ამ მხრივ, წამყვან სახელმწიფოებს დიდი ხნის გამოცდილება გააჩნიათ. საქართველოში რეგიონების განვითარების სოციალ-ეკონომიკური პროგრამების დამუშავებისა და რეალიზაციის გამოცდილება არ არსებობდა. მსგავსი პროგრამის შედგენის მცდელობა იყო გასული საუკუნის 80-იან წლებში.

საქართველო 3000 წელზე მეტია აწარმოებს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების მრავალფეროვან ასორტიმენტს — უძველესი ღვინით დაწყებული, მარცვლოვანი კულტურებისა და ხილის ადგილობრივი ჯიშებით დამთავრებული.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების მნიშვნელოვანი პოტენციალი გააჩნია. საბჭოთა პერიოდში იგი იყო მოწინავე სასოფლო-სამეურნეო ქვეყანა, რომლის წილი უმაღლესი ხარისხის საკვებით რესპუბლიკათშორის ვაჭრობაში 10% -ს შეადგენდა. საბჭოთა სისტემის დაშლის შემდეგ საქართველოში, როგორც ყველა გარდამავალ ქვეყანაში, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის საერთო მოცულობა (GAO) შემცირდა, ეკონომიკური განვითარების ახალი რეჟიმის სწორად ჩამოყალიბება, რეგიონებში ცხოვრების დონის ამაღლების მიზნით მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს საქართველოს ეკონომიკურ განვითარებაში. მნიშვნელოვანია განვითარდეს მინის სასოფლო-სამეურნეო პოტენციალი ასევე ღვინის სექტორი, მინერალური და სასმელი წყალი, სათევზე მეურნეობები, მესაქონლეობა, მეფუტკრეობა, ციტრუსების და ხილ-ბოსტნეულის წარმოება და ა.შ.

საქართველოს მოსახლეობის თითქმის ნახევარი სოფლად ცხოვრობს, დასაქმებულთა აბსოლუტური უმრავლესობაც სოფლის მეურნეობის ამა თუ იმ დარგში საქმიანობს, თუმცა, მიუხედავად ამისა, სოფლის მეურნეობის წილი ქვეყნის ეკონომიკაში უმნიშვნელოა და სულ რაღაც 7 პროცენტს შეად-

გენს.

საქართველოში რეგიონული განვითარების მიზნობრივი პროგრამების შემუშავების მეთოდოლოგია, მისი დამტკიცებისა და განხორციელების პრაქტიკა სრულყოფას საჭიროებს. მეცნიერულად დამუშავებული პროგრამები აუცილებელი პირობაა ტერიტორიულ ერთეულებში სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისთვის.

სოფლის მეურნეობის განვითარებაში დიდი წვლილი მიუძღვის მცირე და საშუალო ბიზნესს და მის განვითარებას. მცირე და საშუალო ბიზნესი პირდაპირ კავშირშია საქართველოს რეგიონებში ცხოვრების დონის ამაღლებასთან.

საბაზრო ეკონომიკის პირობებში, რომლისკენაც ჩვენი ქვეყანა მიისწრაფვის, განვითარებისა და მდიდარი საზოგადოების შესაქმნელად ერთ-ერთ და ძირითად გზას თავისუფალი მენარმეობა და ბიზნესი წარმოადგენს. ამიტომაც ქვეყანაში ყველა პირობა უნდა შეიქმნას მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებისათვის, ვინაიდან, მცირე და საშუალო ბიზნესი საბაზრო ეკონომიკის არსებითი და განუყოფელი ნაწილია. იგი ეკონომიკის ის სექტორია, რომელიც კარგ გარემოში რეალურ შედეგს მოუტანს როგორც მის რეგიონებს, ისე მთლიანად ქვეყანას. ასეთ პირობებში აუცილებელია სწორი დასკვნის გაკეთება იმის თაობაზე, თუ რას ველით მცირე და საშუალო ბიზნესიდან. უნდა აღინიშნოს, რომ მცირე და საშუალო ბიზნესი ხელს უწყობს საბიუჯეტო შემოსავლების ზრდას, სოციალურ პრობლემათა მოგვარებას, რეგიონალური და მაღალმთიანი რაიონების პოლიტიკის განხორციელებას და მრავალ სხვა ამოცანათა განხორციელებას. მთლიანობაში, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებიდან ჩვენ ველოთ ქვეყნის ეკონომიკურ კეთილდღეობას. დღეს საქართველოში ბიზნესის თითქმის ყველა სახე არის განვითარებული, რაც ახასიათებს განვითარებულ ქვეყნებს. ამიტომ შესაძლებელია ყველა იმ ბიზნესის წამოწყება, რომლებიც არსებობს დასავლეთის ან აღმოსავლეთის განვითარებულ ქვეყნებში.

ბიზნესის განვითარება საქართველოში მჭიდროდ უკავშირდება ფინანსურ, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სხვა მნიშვნელოვანი ხასიათის ფაქტორებს. მათ არსში გარკვევა და პრაქტიკაში გამოყენება ბიზნესმენტა მიერ საქმიანობის ეფექტიანად წარმართვის აუცილებელი პირობაა. დღესდღეობით აქტიური მუშაობა მიმდინარეობს მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებისათვის, თუმცა, ჯერ კიდევ საჭიროა სხვადასხვა ღონისძიებების გატარება, რათა რეალურად მივიღოთ ის შედეგები, რასაც ითვალისწინებს თეორიული გადანაცვები.

მცირე და საშუალო ბიზნესისათვის საბანკო სექტორთან ურთიერთობა ძალიან დიდ მნიშვნელობას ატარებს, როგორც მომსახურების ასევე სესხებისა და კრედიტების კუთხით. მცირე ბიზნესისათვის საბანკო კრედიტები, შეიძლება ითქვას, სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა, მისი განვითარება შეუძლებელია კაპიტალის გარეშე. მცირე ბიზნესში კაპიტალის

შევსების ყველაზე მთავარი წყარო საბანკო კრედიტებია. ამაზე დამოკიდებულია მენარმის წარმატებული სააქმიანობა, ანუ მენარმის კეთილდღეობა. შეიძლება ითქვას, საქართველოში დასაქმების პრობლემის მოგვარებისა და სიღარიბის დაძლევის თემა პირდაპირაა დაკავშირებული საბანკო მომსახურებების სიტუაციასთან შესაბამისობასა და ხარისხთან.

საქართველოში არსებობს განვითარებადი სფეროს მეურნეობა, განვითარებადი მცირე და საშუალო ბიზნესი და რომ არსებობს მნიშვნელოვანი რესურსი, რათა ამ სფეროების შემდგომი განვითარება და გავრცობა მოხდეს რაშიც ყველაზე მნიშვნელოვან როლს სწორედ უცხოური კრედიტები და უცხოური ინვესტიციები თამაშობს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Black, Bernard, (1998), 'Shareholder Activism and Corporate Governance in the United States', The New Palgrave Dictionary of Economics and the Law, vol.3, 1998, p. 466;
2. Ciancanelli, M., Penny, and Gonzalez, Jose Antonio Reyes, (2000), 'Corporate 563
3. რეგიონები, ბიზნესი
www.nplg.gov.ge/.../New%20Microsoft%20Word%20Document.pdf
4. ბიზნესი და კანონმდებლობა 2010 №17-რეგიონის განვითარების პროგრამების რეალიზაცია საქართველოში
<http://www.nplg.gov.ge/gsd1/cgi-bin/library.exe?e=d-01000-00---off-0period--00-1--0-10-0---0--0prompt-10---4-----0-11--11-ru-50---20-help---00-3-1-00-0-0-11-1-0utfZz-8-10&cl=CL2.8&d=HASH-d5e7c581a89755c2149bd9.16.1&x=1>
5. Bebchuk, Lucian A., Spamann, Holger (2009), 'Regulating Bankers' Pay', John M. Olin Center of Law, Economics, and Business, Discussion Paper No. 641., Harvard: Harvard Law School
6. "Lender Heterogeneity and the Maturity of International Loans", by Neven T. Valev, Department of Economics, Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University, Atlanta, Georgia
7. ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში
8. http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/projects/overview/agriculture_and_rural_development/index_ka.htm
9. <http://news.ge/ge/news/story/40354-usaid-i-saqartvelos-soflis-meurneobashi-40-milioni-dolars-chadebs>

რეზიუმე

ყოველი ქვეყანა სხვა ქვეყნებთან საგარეო სავაჭრო ურთიერთობების დამყარების, განვითარებისა და რეგულირების მიზნით, აგრეთვე, სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე, ახორციელებს გარკვეულ პოლიტიკას, რომელიც ითვალისწინებს დასახული მიზნების შესაბამისი მეთოდებისა და საშუალებების შემუშავებასა და გამოყენებას. მსოფლიოს არც ერთი ქვეყანა არ იძლევა თავის საზღვარზე საქონლისა და მომსახურების არარეგულირებადი ნაკადების მოძრაობის უფლებას.

ევროკავშირი, დღევანდელ მსოფლიოში ყველაზე წარმატებული რეგიონული გაერთიანება, რომელიც ერთიანი ბაზრის სტრუქტურით ფუნქციონირებს. მის ერთიან ბაზარზე შესაღწევად რთული მოთხოვნები დასაკმაყოფილებელი, რომელიც არასატარიფო ბარიერებით განისაზღვრება.

არასატარიფო ბარიერი შეიძლება განისაზღვროს, როგორც ნებისმიერი სახის სავაჭრო რეგულაცია, გარდა ტარიფის ან სხვა დისკრიმინაციული პოლიტიკისა.

საკვანძო სიტყვები: არასატარიფო ბარიერი, საერთაშორისო ბიზნესი, ევროკავშირი, მესამე ქვეყანა, „CE“ მარკირება.

Summary

Every country, in order to establish, develop and regulate foreign trade relations with other countries, as well as depending on state interests, carries out certain policy, which is oriented on development and application of methods and tools to achieve the goals which are set. No country in the world allows unregulated flow of goods and services on its borders.

The European Union is the most successful regional integration having the common market. In order to enter this common market, there are difficult requirements to be met presented by non-tariff barriers.

A non-tariff barrier can be defined as any kind of trade regulation, except tariffs and other discriminatory policies.

თანამედროვე ეტაპზე საერთაშორისო ბიზნესში ჩართული ქვეყნები შიდა ბაზრის, ეროვნული მრეწველობის, მოსახლეობის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, გარემოს, მორალის, რელიგიის, ეროვნული უსაფრთხოების დაცვის მიზნით ძირითადად არასატარიფო ბარიერების გამოყენებას მიმართავენ. გამონაკლისი არც რეგიონული ინტეგრაციული გაერთიანებებია, განსაკუთრებით ევროკავშირი,

რომელიც არასატარიფო ბარიერებს საერთაშორისო ვაჭრობაში სულ უფრო აქტიურად იყენებს.

ევროკავშირი, დღევანდელ მსოფლიოში ყველაზე წარმატებული რეგიონული გაერთიანებაა, რომელიც ერთიანი ბაზრის სტრუქტურით ფუნქციონირებს. მის ერთიან ბაზარზე შესაღწევად რთული მოთხოვნებია დასაკმაყოფილებელი, რომელიც არასატარიფო ბარიერებით განისაზღვრება. თანამედროვე გლობალურ სამყაროში საგარეო სავაჭრო ურთიერთობების დამყარება და მასში აქტიურად ჩართულობა ყველა ქვეყნისათვის მეტად მნიშვნელოვანია. საერთაშორისო ვაჭრობაში მონაწილე ქვეყნები სავაჭრო გაცვლისა და თვით ამ მოქმედების უზრუნველყოფის მიზნით ახორციელებენ სხვადასხვა სახის ტექნიკური რეგულაციების გამოყენებას. ტექნიკური რეგულაციები და სხვა არასატარიფო ღონისძიებები, რომლებიც თავისუფალ ვაჭრობას ზღუდავს, ძირითადად გამოიყენება იმისათვის, რომ დაიცვან ქვეყნის შიგა ვაჭრობა უცხოური კონკურენციისაგან და ასევე, ფალსიფიცირებული და უხარისხო პროდუქტისაგან.

თანამედროვე ეტაპზე ევროკავშირის გლობალურ ეკონომიკაში ერთ-ერთი ლიდერი პოზიცია უკავია. იგი მსოფლიო ვაჭრობის ლიდერია და ექსპორტის მოცულობით პირველი ადგილი უკავია მსოფლიოში (მხოლოდ ცალკე აღებული გერმანია მსოფლიოს №1 ექსპორტიორია), ხოლო იმპორტის მოცულობით მეორე ადგილი უკავია ამერიკის შეერთებული შტატების შემდეგ.¹

ევროკავშირმა შიგა ვაჭრობაში სატარიფო ბარიერები გააუქმა 1968 წელს, მაგრამ, სამაგიეროდ, ევროკომისიის მიერ 1985 წელს მიღებულ იქნა „თეთრი ფურცელი“, რომელიც განსაზღვრავდა არასატარიფო ბარიერებს, როგორც ვაჭრობის სრულყოფის საშუალებას. მასში მოცემული იყო 282 მარეგულირებელი ზომა, რომელთაგან უმეტესობა 1995 წლისთვის წევრი ქვეყნების კანონმდებლობაში აისახა. ის მოიცავდა მთელ რიგ ტექნიკურ, ფიზიკურ და ფინანსურ ნორმებს. ეს ბარიერები გამოიყენებოდა ევროპის შიდა ვაჭრობაში, თუმცა ევროკავშირი დღეს ერთიან სავაჭრო პოლიტიკას ატარებს და შესაბამისად, ეს მოთხოვნები მხოლოდ მესამე ქვეყნებზე ვრცელდება. დღეს არსებული ნორმები რიცხობრივად გაცილებით მეტია, ვიდრე 1985 წლის „თეთრი ფურცელში“ იყო მოცემული.

ევროკავშირის ერთიან ბაზარზე შესაღწევად, რთული მოთხოვნებია დასაკმაყოფილებელი. მოთხოვნათა სირთულე ნაკარნახევია ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოთა სურვილით, ერთი მხრივ, მაქსიმალურად დაიცვან საკუთარი მოქალაქეების ჯანმრთელობა, ხოლო მეორე მხრივ, ევროკავშირის შიდა ბაზარზე სამართლიანი კონკურენციის პირობე-

ბი შექმნან, ანუ არ დაუშვან საკუთარ ბაზარზე ისეთ პირობებში და ისეთ ტექნოლოგიით დამზადებული პროდუქციის შემოსვლა, რომელიც ევროკავშირის სტანდარტებს არ შეესაბამება, შესაბამისად, დაბალი თვითღირებულება აქვს და ამით ბაზარზე გარკვეულ უპირატესობას ფლობს.

ევროკავშირის არასატარიფო ბარიერების დაძლევა გართულებულია იმ მიზეზითაც, რომ ეს ბარიერები ევროკავშირის ინსტიტუტების მიერ დამტკიცებული საკანონმდებლო აქტებისა და ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ეროვნული კანონმდებლობების რთული სინთეზის შედეგია. აღსანიშნავია ისიც, რომ ხსენებული სინთეზური საკანონმდებლო ბაზა მუდმივად განახლების პროცესშია.

ევროკავშირის ბაზარზე იმპორტის დამაბრკოლებელი ფაქტორი შეიძლება იყოს როგორც პროდუქციის ტექნიკური სტანდარტი და სერტიფიცირების მოთხოვნა, ასევე, პროდუქციის წარმოშობის მოთხოვნების დაცვა, ხარისხის კონტროლი, მომხმარებელთა დაცვა, საბაჟო და ბიუროკრატიული პროცედურები, გარემოს დაცვითი ზომები და ა.შ.

სურსათის უვნებლობა ევროკავშირის კვების პროდუქტების კანონმდებლობის უმნიშვნელოვანესი (საკვანძო) საკითხია. სასურსათო კრიზისმა, რომელსაც მე-20 საუკუნის 90-იან წლებში ჰქონდა ადგილი, უსაფრთხოება ევროკავშირის სასურსათო პოლიტიკის დღის წესრიგში წამყვანი ადგილი მიუჩინა. შედეგად, მოხდა ევროპული კანონმდებლობის რესტრუქტურირება.

სურსათის ძირითადი კანონი—ევროსაბჭოს დადგენილება (EC 178/2002) ევროკავშირის მთავარი სახელმძღვანელო დოკუმენტია კვების პროდუქტების წარმოებისა და მარკეტინგის სფეროში (ევროკავშირში სურსათის ექსპორტირების ჩათვლით).

ძირითადი კანონი მოითხოვს ევროკავშირში გასაყიდად შემოტანილი ყველა სახის სურსათის უსაფრთხოებას და აწესებს გამჭვირვალობის აუცილებლობას კვების მთელ ჯაჭვში. ევროკავშირის კვების პროდუქტების უსაფრთხოების კანონმდებლობა მოიცავს კონტროლის პროცედურებს (დადგენილება EC 882/2004), სურსათისა და საკონსერვაციის კვების პროდუქტების ჰიგიენის ძირითად მოთხოვნებს (დადგენილება EC 852/2004), ცხოველური წარმოშობის კვების პროდუქტების ჰიგიენის წესებსა (დადგენილება EC 853/2004) და ცხოველური პროდუქტების კონტროლის მექანიზმებს (EC 854/2004).² უნდა აღინიშნოს, რომ ევროკავშირის დირექტივები საკანონმდებლო აქტებია და მათი გათვალისწინება სავალდებულოა ყველა წევრი ქვეყნისთვის. ამდენად, მათი კანონმდებლობები სრულად ჰარმონიზირებულია ევროკავშირის შესაბამის დადგენილებებთან. სურსათის ძირითადი კანონის და მოქმედების სფეროს მიზანია ევროკავშირში გასაყიდად (რეალიზაციისთვის) განკუთვნილი პროდუქციის უსაფრთხოების გარანტიის სისტემის ჩამოყალიბება. კანონის მოქმედების სფერო სრულად მოიცავს ევ-

როკავშირში იმპორტირებულ სურსათს. სურსათში იგულისხმება სასმელიც და სხვა ნივთიერებებიც (წყლის ჩათვლით), რომლებიც საკვები პროდუქტების წარმოების, მომზადებისა და დამუშავების პროცესში ერთვება.

მესამე ქვეყნებიდან ევროკავშირის ბაზარზე ექსპორტს ევროკავშირის სამი სახის საკანონმდებლო აქტი არეგულირებს, ესენია:

ევრორეგულაციები — რომელთაც პირდაპირი მოქმედება აქვთ და არ საჭიროებენ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ეროვნულ კანონმდებლობებში ასახვას.

ევროდირექტივები - რომლებიც სავალდებულოა ევროკავშირის ყველა წევრი ქვეყნისათვის და მოითხოვენ ეროვნულ კანონმდებლობაში ასახვას. ამასთან, ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს ეძლევათ საშუალება, ეროვნული კანონმდებლობის საშუალებით თავად განსაზღვრონ ამ დირექტივებით გათვალისწინებული მიზნების შესრულების გზები;

ევროკავშირის საბჭოს გადაწყვეტილებები - ინდივიდუალური გადაწყვეტილებების მიღების გზით, ევროკავშირის ინსტიტუტებს ეძლევათ ბერკეტები, შესაბამისი ზომები გაატარონ კონკრეტული პირების, კომპანიების ან წევრი ქვეყნის მიმართ.

გადამუშავებული პროდუქციის მარკირება ნიშნით „CE“ მესამე ქვეყნებიდან ევროკავშირის ბაზარზე ექსპორტირებისათვის დაწესებული მოთხოვნაა, რომელიც განსაზღვრავს, რომ ევროკავშირის ბაზარზე მოტანილი პროდუქცია უსაფრთხოა მომხმარებლის ჯანმრთელობისათვის. „CE“ მარკირების მოთხოვნა სავალდებულოა გადამამუშავებული მრეწველობის პროდუქციის ფართო ჩამონათვალისათვის. არსებობს პროდუქციის სამი ჯგუფი, რომელსაც აუცილებლად უნდა გააჩნდეს „CE“ მარკირება, ესენია:

1. ყველა ახალი პროდუქცია, წარმოებული როგორც ევროკავშირის წევრ, ასევე სხვა ქვეყნებში;
2. ევროკავშირში მესამე ქვეყნებიდან იმპორტირებული გამოყენებული და მეორადი მოხმარების პროდუქცია;
3. არსებითად მოდიფიცირებული პროდუქცია, რომელზეც ახალი პროდუქტების მსგავსად, შესაბამისი ევროდირექტივები ვრცელდება.³

„CE“ მარკირება არ გამოიყენება მაგალითად ავეჯის, ტყავისა და ზოგიერთ საფეიქრო ნაწარმზე. „CE“ მარკირების გამოყენება შეუძლია როგორც ევროკავშირის, ისე მის არაწევრ ქვეყანას, თუ ამ უკანასკნელის „შესაბამისობის შეფასების სისტემა“ შესაბამისი ევროდირექტივების მოთხოვნებს აკმაყოფილებს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. www.eurostat.ec.europa.eu
2. www.efsa.europa.eu
3. www.marking.europa.eu
4. www.wto.org.com